

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12 и 87/13), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ ПРИ
БУБРЕЖНИ ЦИСТИ

Член 1

Со ова упатство се пропишува видот, начинот на дијагностицирање и терапија на бубрежни цисти.

Член 2

Начинот на дијагностицирање и терапија на бубрежни цисти е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност во нефрологијата и урологијата при дијагностицирање и терапија на бубрежни цисти по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек при третманот на бубрежни цисти, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-9324/2
30 ноември 2013 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

БУБРЕЖНИ ЦИСТИ

МЗД упатство
20.9.2011

- Основни податоци
- Солитарни цисти
- Поврзани извори
- Референци

Основни податоци

- Солитарната циста обично е клинички незначаен инцидентен наод на ултрасонографија и не е потребно понатамошно следење.
- Полицистичната бубрежна болест е наследна. Најчести симптоми кај возрасната форма се абдоминална болка и хематурија. Се дијагностицира со ултрасонографија.

СОЛИТАРНИ ЦИСТИ

- Солитарните бубрежни цисти се асоцирани со староста, но најчесто и немаат клинички сигнификантно значење кога случајно ќе бидат откриени со ултрасонографија (кај повеќе од 50% од пациентите постари од 50 год.). Цистите може да бидат солитарни, мултипни и билатерални.
- Сонографските карактеристики на бенигна циста се :
  - Немаат внатрешно ехо.
  - Акустично хало зад цистите.
  - Јасно ограничен, незабележлив сид.
  - Кружна или овална форма.
- Ако се сите ови критериуми присутни, понатамошни испитувања и следење не се потребни.
- Солитарните цисти можат да бидат и малигни. Тие можат да се диференцираат од бенигните со ултрасонографија (види погоре). Дополнителните испитувања вклучуваат компјутеризирана томографија или иглена биопсија, направена од радиолог.

БУБРЕЖНА ПОЛИЦИСТИЧНА БОЛЕСТ

Инфантилна форма

- Таа се наследува автозомно рецесивно.
- Преваленција 1: 40 000.
- Зголемени бубрези обично се откриваат непосредно по раѓањето.
- Дијагностицирањето е со ултрасонографија.

Адултна форма

- Се наследува автосомно доминантно. 2
- Преваленција 1: 1500.
- Симптомите се појавуваат по 20-та година.

- Абдоминалните болки и хематуријата се најчестите почетни знаци. Околу 75% од пациентите се хипертензивни пред постепено да се развие хронична бубрежна инсуфициенција. Терминална уремија со потреба од хемодијализа се среќава кај повеќе од 50% пациенти постари од 73 год.
- Дијагностицирање со ултрасонографија 2. Покрај фамилијарна историја за полицистична бубрежна болест, за дијагноза е потребно постоење на:
  - 2 цисти во еден бубрег или една во двата бубрега кај пациент помлад од 30 години.
  - 2 цисти во двата бубрега кај пациент на возраст помеѓу 30 и 59 години.
  - Најмалку 4 цисти во двата бубрега кај пациент постар од 60 години.
- Чести се инфекции на уринарниот тракт и нефролитијаза. Исто така, цистите може да бидат инфицирани. Поради тоа, КТ е примарно испитување кога е суспектна инфекција на циста или нефролитијаза.
- Во напредната фаза на болеста, бубрезите можат да се палпираат. Хепарот, исто така, може да има цисти.
- Кај 5% од пациентите присутна е аневризма на церебралната артерија.–Ако има анамнеза за цереброваскуларен настан во фамилијата, пациентот со полицистична бубрежна болест има 5 пати поголем ризик за сличен настан и во тој случај имиџинг техниките се оправдани. Почесто се среќаваат и валвуларна срцева слабост и дивертикулоза на колон.
- Конзервативен третман
  - Инфекциите на уринарниот тракт се лекуваат и се превенираат со профилактичка терапија.
    - Симптоматски цистит се третира според антибиограм (тестот на сензитивност)?
    - При фебрилна уринарна инфекција, се препорачуваат антимикуробни агенси од кои повеќето ефикасно пенетрираат во реналното ткиво и во течноста на цистите, како, на пример, флуорокинолони.
  - Ефективно лекување на покачениот крвен притисок. АКЕ инхибиторите (ннд-А), блокаторите на ангиотензин рецепторите и калциум блокаторите го зголемуваат реналниот крвен проток, со што може да бидат лекови од прва линија. Лекување на бубрежната слабост според општите принципи.
  - Бубрежната инсуфициенција се лекува според општите принципи.
- Активен третман: дијализа и ренална трансплантација.

Поврзани извори

01.08.2007

Литература

Clinical practice reviews

- Grantham JJ. Clinical practice. Autosomal dominant polycystic kidney disease. N Engl J Med 2008 Oct 2; 359(14):1477-85. **PubMed**
- Torres VE, Harris PC, Pirson Y. Autosomal dominant polycystic kidney disease. Lancet 2007 Apr 14; 369(9569):1287-301. **PubMed**

Автори:

Овој текст е создаден и ажуриран од EBMG Editorial Team

Article ID: rel00456 (010.040)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

РЕФЕРЕНЦИ

1. Thurston W, Wilson S. The urinary tract. Renal cystic disease. In: Rumack CM, Wilson S, Charboneau JW (Eds.) Diagnostic Ultrasound. Second Edition. Mosby, St. Louis, 1997, p. 371
2. O'Sullivan DA, Torres VE. Autosomal dominant polycystic kidney disease. In: Johnson RJ, Feehally J (Eds). Comprehensive clinical nephrology. 2nd Edition. Mosby, Toronto, 2003; pp. 597–610

Автори:

Kaj Metsärinne

Претходни автори:

Jukka Mustonen

Article ID: ebm00228 (010.040)

© 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

1. МЗД упатство, 20.9.2011, www.ebm-guidelines.com
2. Упатството може да се ажурира еднаш на 3 години.
3. Предвидено е следно ажурирање до јуни 2014 година.